МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти: погляд у майбутнє

Збірник матеріалів
Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції
(Умань, 10 жовтня 2024 р.)

За загальною редакцією С. І. Ткачука

Умань
2024

УДК 37.013:331.54]+[37.013:62](06)
А43

Головний редактор:
Ткачук С. І. – доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
Заступник головного редактора:
Дубова Н. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та технологій за профілями Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
Відповідальний секретар:
Харитонова В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Члени редакційної колегії:
Азізов Т. Н. – доктор технічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Терещук А. І. – доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;
Мельник О. С. – кандидат технічних наук, доцент Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету інженерно-педагогічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 2 від 27 вересня 2024 року)

А43 **Актуальні** проблеми професійної та технологічної освіти: погляд у майбутнє : матер. Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (Умань, 10 жовтня 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; за заг. ред. С. І. Ткачука ; [редкол.: Н. В. Дубова, Т. Н. Азізов, А. І. Терещук, О. С Мельник]. Умань, 2024. 354 с.

В збірнику представлені тези доповідей учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. «Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти: погляд у майбутнє», яка відбулася 10 жовтня 2024 р. в м. Умань на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Збірник адресований науковцям, здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними науковими дослідженнями в галузі професійної та технологічної освіти.

УДК 37.013:331.54]+[37.013:62](06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2024

Євген Павленко
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВИМУШЕНОГО ПЕРЕХОДУ НА ДИСТАНЦІЙНУ ФОРМУ ОСВІТИ 227

Владислав Паламаренко
КІБЕРБЕЗПЕКА В ЦИФРОВОМУ СВІТІ 229

Дмитро Пахолюк
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ 231

Сергій Пилипенко
ЕЛЕКТРОННІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З ПРОФЕСІЙНИХ ДИСЦИПЛІН 234

Матвій Пліхівський
ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ НА КАР'ЄРНИЙ РОЗВИТОК ЗДОБУВАЧІВ 237

Сергій Полтавець
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ В УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ 239

Михайло Приймак
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ 242

Діана Прокопенко
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ТА ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЇ ЧЕРЕЗ ЦІННІСНИЙ ВПЛИВ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА 245

Ангеліна Радчук
ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 248

Анастасія Самойліч
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ 8 КЛАСІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ЛЯЛЬКИ-МОТАНКИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ 250

Дар'я Самохвалова
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ПИСАНКАРСТВА 252

техніки виготовлення. Це сприятиме формуванню розуміння важливості традиційних ремесел;

3. Інструкція з виготовлення. Основна частина: Відрізати від тканини прямокутник (близько 30х20 см) для тіла ляльки. Скласти навпіл і зв'язати верхню частину, формуючи голову. Руки: виготовити два тонких мотки з ниток або тканини, які потрібно закріпити у верхній частині тіла. Одяг: з тканини нарізати шматочки для одягу. Учні можуть створювати унікальні елементи гардеробу, що відображають їх стиль. Прикраси додати прикраси з бісеру, стрічок, ниток або інших елементів, які допоможуть зробити ляльку індивідуальною.

4. Практична робота. Після пояснення учні працюють в групах або індивідуально. Вчитель контролює процес, надає допомогу та коригує помилки.

5. Обговорення та презентація. Після завершення роботи учні презентують свої ляльки, розповідаючи про їхні імена, особливості одягу та історії. Це допомагає розвинути навички публічного виступу та критичного мислення.

6. Рефлексія.Після уроку доцільно провести обговорення: що сподобалося, з чим виникли труднощі, що нове дізналися. Це допоможе закріпити отримані знання та вміння.

Таким чином, виготовлення ляльок-мотанок не тільки розвиває творчі здібності учнів, але й знайомить їх з українською культурною спадщиною, формуючи повагу до традицій.

Список використаних джерел

1. Бандура, О. Традиційні українські ляльки: історія та технологія виготовлення. Київ: Наукова думка. 2016.142 с.

2. Кравець, Т. Методика навчання технологій у школі. Львів, 2019. 98 с.

3. Сидоренко, О. Українська народна іграшка: традиції та сучасність. Київ, 2020.132 с.

Дар'я Самохвалова
Науковий керівник: канд. пед. н., доцент Харитонова В.В.
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ПИСАНКАРСТВА

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки України. Її головна мета – «створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті» [1]. В рамках цієї реформи важливим є виховання учнів через знайомство з культурною спадщиною.

Писанкарство є частиною національної нематеріальної спадщини України. Вже наприкінці 2024 року це ремесло можуть зарахувати до світової нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Тому писанки досліджують,

відтворюють, зберігають. Вивчення різних видів ремесел, зокрема і писанкарства, є практичною частиною уроків технологій у Новій українській школі.

Різні регіони України мають свої особливості в оздобленні писанок. Український антрополог, етнограф, музеєзнавець, професор Сорбонни Хведір Вовк у книзі «Студії української етнографії та антропології» писав, що писанки «мають особливий етнографічний інтерес як способом свого приготування, так і візерунками, якими вони розмальовані». Дослідження учнями писанок певного регіону може стати важливим елементом у формуванні нових підходів до технологічної освіти в НУШ, поєднуючи традиційне мистецтво та сучасні освітні методи. Пропонуємо кілька напрямів такого поєднання:

1. Інтеграція народних традицій у сучасну технологічну освіту: виховання учнів через знайомство з культурною спадщиною. Дослідження писанок може стати практичною частиною уроків технологій, де учні не тільки вивчатимуть сучасні технологічні процеси, але й опановуватимуть традиційні ремесла.

2. STEM-освіта та культурне мистецтво: технологічна галузь НУШ передбачає інтеграцію технологій, науки та математики з мистецтвом. Дослідження писанок може стати прикладом поєднання мистецького і технологічного підходів, коли учні вивчають геометричні візерунки, симетрію, колористику, хімічні властивості фарб та матеріалів.

3. Проєктне навчання: залучення дослідження писанок як основи для виконання проєктів з технологій. Наприклад, учні можуть створити власні писанки, використовуючи як традиційні, так і сучасні техніки декорування яєць.

4. Інноваційні підходи до збереження культурної спадщини: можливість вивчення технологічних інструментів для документування, збереження та популяризації традиційних ремесел, таких як писанкарство. Це може включати створення цифрових архівів писанок певного регіону або розробку освітніх застосунків для вивчення цього мистецтва.

5. Естетичне виховання через технології: освітні програми НУШ включають естетичне виховання, яке можна поєднати з технологічними дисциплінами. Учні можуть вивчати писанкарство як частину дизайну та художнього оформлення, розвиваючи одночасно творчі та технічні навички.

Таким чином, дослідження учнями писанок певного регіону може стати прикладом поєднання мистецького і технологічного підходів, основою для виконання навчальних проєктів з технологій.

Нижче наведемо приклад дослідження особливостей писанок Черкаського регіону: способів декорування, кольорової гами, символіки, що притаманна писанкуванню даного регіону.

Писанки Черкащини, як і в інших регіонах України, мають глибоку символіку, що відображає світогляд, вірування та культурні традиції місцевих жителів. Згідно з інформацією з журналу Івана Гончара жителі Черкащини часто зображують на писанках схід сонця – символ нового життя. Зазвичай тут використовується солярна символіка, поєднана зі знаками води. Наприклад, квітка з грабельками.

Основні символи, характерні для черкаських писанок, можна згрупувати наступним чином:

1. Рослинні мотиви

Дерево життя – символ зв'язку поколінь, продовження роду та циклічності природи. На писанках зображують дерево з корінням, стовбуром та кроною, що символізує минуле, теперішнє і майбутнє.

Квітка – символ життя, молодості та краси. Часто використовують стилізовані квіткові орнаменти, що уособлюють процвітання та гармонію.

Листя дуба – символ сили, довголіття та непохитності.

2. Тваринні мотиви

Птахи – символ душі, свободи, миру і благополуччя. Зображення птахів часто зустрічаються на писанках Черкащини.

Змія – у язичницькій символіці це охоронець дому, захисник від зла. Її зображують у вигляді хвилястих ліній, що утворюють складний візерунок.

3. Геометричні елементи

Сварга (свастя) – стародавній солярний символ, що символізує сонце та вічний рух. На писанках зображається у вигляді закручених у різні боки гачків або хрестів.

Кривулька – безперервна лінія, що символізує вічність і захист. Її часто використовують для обрамлення центрального орнаменту.

Хрест – один з найстаріших символів, що символізує гармонію, взаємодію протилежностей (вогонь і вода, небо і земля).

4. Кольорова символіка

На Черкащині використовують теракотові, коричневі, зелено-бурі відтінки, також багато жовтого. Спостерігаються геометричні орнаменти – закручені лінії білого кольору. Такі символи та мотиви, характерні для писанок Черкащини, відображають тісний зв'язок людей з природою та їх духовний світ. Орнаменти та кольорові поєднання можуть варіюватися залежно від конкретної місцевості та майстрині, але загальні мотиви зберігають свою традиційну силу й дотепер.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: веб-сайт. URL**:** https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola?&type=all&tag=nova-ukrainska-shkola **(**дата звернення: 17.09.2024).